

Helse- og
omsorgsdepartementet

Utkast til ny drikkevassforskrift - kva blir nytt for vassverka?

Stig Atle Vange

VA-dagene i Midt-Norge, Hell, 26.10.2016

NASJONALE MÅL
FOR VANN OG HELSE

Tema som vil bli omtala

- Dei viktigaste endringane
- Kartlegging og handtering av fare som gjennomgåande prinsipp (Water Safety Plan)
- Regelverk for å verne drikkevasskjelder

Ny drikkevassforskrift vart sendt på høyring 7. januar med høyringsfrist 11. april 2016. 78 høyringssvar kom inn og etterarbeidet pågår med sikte på at forskrifta trer i kraft 1.1.2017.

Bakgrunn

- Mål for vatn og helse fastsett av regjeringa i mai 2014
- Rapportar som viser utfordringar med leidningsnett
- Endra tryggleikssituasjon
- Auka bruk av digitale system ol.
- Endring i EU-direktivet som forskrifta byggjer på

Målsetning om

- Forenkling
- Rydding i begrepsbruk
- Tydeleggjering av krav
- Byggje på same prinsipp som anna mat- og folkehelselovgiving
- Ivareta direktivendringa som nylig er vedteken i EU

Drikkevann er
vårt viktigste
næringsmiddel

Forenkling

- Enklare språk
- Alt-i-eitt
- Berre krav om plangodkjenning
- Parameterkrava samla i ein tabell
- Færre må-analysar med mindre det er grunn for det
 - Parameterane inndelt i prøvegruppe A og B
 - Opnar for å kunne redusere frekvens og parameteromfang

Rydding i begrepsbruk

- Direktiv 98/83/EF omhandlar "water for human consumption"
- I dei nordiske omsetjingane er dette blitt til "drikkevatt"
- Det er dekkande for vatn til drikke, matlaging og hygiene

- Direktivet omfattar også vatn til bruk i næringsmiddeløretak
- Der er følgjande begrep i bruk
 - "potable water" som også er blitt oversett med drikkevatt
 - reint vatn
 - reint sjøvatn

Tydeleggjering av krav

- Vassverkseigaren skal.....
- Tydelegare
 - tryggleikskrav
 - tiltaksplikt
 - internkontrollkrav
 - kompetansekrav
 - krav til leidningsnett
 - krav til førebyggjande sikring
 - beredskapskrav
 - krav om prøvetakingsplan
 - opplysningsplikt
- Små vassverk (frå og med 2 hushald)
 - registreringsplikt
 - tilpassa krav
- Kommunens plikter blir samla i ein paragraf
 - drikkevassomsyn i planar
 - uttale til søknader
 - ha drikkevassoversikt

Prinsipp

- I størst mogleg grad funksjonelt formulerte krav
- Farekartlegging som grunnlag for handling og kontroll
- Heilskapleg forvaltning der relevante lovområde blir sett i samanheng

“Vann og avløp er en typisk veldig viktig sak, men som ingen bryr seg om inntil det ikke fungerer.”

Byrådsleder Raymond Johansen, tidligere rørlegger, til Teknisk Ukeblad i august 2015.

Forslag til

§ 5 Trygghetskrav (deler av paragrafen)

Vannverkseieren skal sikre at drikkevannet er trygt.

Drikkevann, som ikke er hygieneregelverkets rent sjøvann eller rent vann, er trygt når

- a) det ikke inneholder mikroorganismer, parasitter eller andre stoffer som i antall eller konsentrasjon utgjør en mulig helsefare og
- b) det overholder grenseverdiene i vedlegg 1.

Der hygieneregelverket tillater næringsmiddelforetak å bruke rent vann eller rent sjøvann.....

Forslag til

§ 9 Farekartlegging og farehåndtering

Vannverkseieren skal identifisere alle farer og årsaker til farer som må forebygges, fjernes eller reduseres til et akseptabelt nivå for å sikre leveringen av tilstrekkelige mengder trygt drikkevann som er egnet til bruk.

Vannverkseieren skal sikre at tiltak som forebygger, fjerner eller reduserer farene til et akseptabelt nivå, identifiseres og gjennomføres.

Vannverkseieren skal sikre at farekartleggingen og farehåndteringen er oppdatert.

Forslag til

§ 15 Vannbehandling

Vannverkseieren skal sikre at råvannet behandles med et tilstrekkelig antall hygieniske barrierer slik at drikkevannet tilfredsstiller kravene i § 5 og § 19. Dette innebærer at vannbehandlingen skal være tilpasset

- a) råvannskvaliteten
- b) **farene identifisert i samsvar med § 9**
- c) mengden vann produsert og
- d) om vannforsyningssystemet leverer vann til sårbare abonnenter eller næringsmiddelforetak.

En vannbehandlingsmetode som fjerner eller inaktiverer sykdomsfremkallende mikroorganismer og parasitter, skal alltid inngå som en del av de hygieniske barrierene, **med mindre farekartleggingen i § 9 tilsier at det ikke er nødvendig.**

Vannverkseieren skal sikre at det utarbeides en plan for hvordan vannbehandlingsanlegget skal vedlikeholdes, og at denne planen er oppdatert og følges.

Forslag til

§ 22 Prøvetakingsplan (deler av paragrafen)

Vannverkseieren skal utarbeide en prøvetakingsplan for vannforsyningssystemet. **Prøvetakingsplanen skal være basert på farekartleggingen i § 9**, og inneholde en oversikt over

- a) alle prøvene som er nødvendige for å sikre og vise at vannforsyningssystemet oppfyller kravene i § 5 og § 6. Dette inkluderer alle råvannsprøvene som er omtalt i § 23 og alle drikkevannsprøvene som er omtalt i § 24. For.....
- b) osv.

Heilskapleg forvaltning – vern av drikkevasskjelder

- Plan- og bygningslova
- Vassforskrifta
- Folkehelselova
- Drikkevassforskrifta

Utdrag av Plan- og bygningslovas formålsparagraf

Loven skal fremme **bærekraftig utvikling** til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å **samordne** statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for **vedtak om bruk og vern av ressurser**.

Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og **medvirkning** for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Vassforskriftas formålsparagraf

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en **mest mulig helhetlig beskyttelse** og **bærekraftig bruk** av vannforekomstene.

Forskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene, og sørge for at det fremskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet.

Folkehelselova

§ 4, 2. ledd: Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging...

§ 6, 2. ledd: Kommunen skal i sitt arbeid med kommuneplaner etter PBL kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer som kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten etter § 5 annet ledd.

Forslag til

§ 28 Kommunens plikter

Kommunen skal i samsvar med folkehelsesloven kapittel 2 ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner, samt når den gir tillatelser etter relevant regelverk. Kommunen skal om nødvendig ta initiativ til å utarbeide en regional plan for å ivareta drikkevannshensynet der vannforsyningssystemet ligger i flere kommuner.

Kommunen skal uttale seg om forhold som angår miljørettet helsevern og arealdisponering til planene for nye og endrede vannforsyningssystemer, som omtalt i § 13.

Og videre

Kommunen skal på bakgrunn av data fra Mattilsynet ha oversikt over samtlige vannforsyningssystemer i kommunen for å ivareta sine forpliktelser etter folkehelseloven kapittel 2. Kommunen skal ha oversikt over vannkvaliteten i alle vannforsyningssystemene i kommunen som er rapporteringspliktige i samsvar med § 25. Informasjon om vannkvaliteten ved de rapporteringspliktige vannforsyningssystemene skal gjøres tilgjengelig via kommunens internettsider.

Forslag til

§ 4 Forurensing

Det er forbudt å forurense drikkevannet. Forbudet omfatter alle aktiviteter, fra vanntilsigsområdet til tappepunktene, som kan innebære en fare for at drikkevannet blir forurenset. Med aktiviteter menes også friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten.

Kritiske abonnenter skal ha egnet sikring mot tilbakestrøm ved trykkforskjell.

Forslag til

§ 14 Beskyttelsestiltak

Vannverkseieren skal sikre at drikkevannet beskyttes mot forurensning.

Vannverkseieren skal sikre at det planlegges og gjennomføres en nødvendig beskyttelse av råvannskilden. Råvannskilden skal beskyttes slik at det ikke er en fare for at drikkevannet blir forurenset. Vannverkseieren skal om nødvendig tilegne seg rettighetene for å opprettholde en slik beskyttelse.

Vannverkseieren skal sikre at allmennheten informeres om forbudet mot forurensning, der dette er relevant. Dette kan for eksempel gjøres med et oppslag i vanntilsigsområdet.

Vannverkseieren skal, gjennom abonnementsavtalen eller på annen måte, sikre at kritiske abonnenter har en egnet sikring mot tilbakestrøm ved trykkforskjell. Vannverkseieren kan stille krav om maksimal vannmengde som kan tas ut ved testing av sprinkleranlegg.

Skilting

Med heimel i § 4 og § 14:

«Drikkevasskjelde. Forbudt å forureine!»

Skilt om konkrete avgrensing i aktivitetar (forbod mot å bade, slå opp telt mv.) i bestemte område eller bestemte avstandar frå vasskanten må vere forankra i vedtak som rettar seg mot ein kvar.

Vårt forslag er at slike vedtak blir fatta av kommunen som restriksjonar i omsynssoner i kommuneplanssamanheng etter PBL.

Handheving av forbodet mot forureining

Mattilsynet vil som i dag ha myndigheit til å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak etter matlova (med unntak av § 28 der vedtaksmyndigheita følgjer av folkehelselova).

Mattilsynet vil dermed kunne fatte enkeltvedtak i konkrete situasjonar der det føreligg brot på § 4 (forbod mot forureining).

Mattilsynet har dessutan innsigelsesrett i plansaker etter PBL.

Helse- og
omsorgsdepartementet

Takk for meg!

Bilder i denne presentasjonen er henta fra Mattilsynet sin brosjyre om norske mål for vatn og helse.

Meir informasjon om Protokollen om vatn og helse og dei norsk måla er å finne på Mattilsynet sine [nettsider](#).

